

RESULTATEN ONDERNEMERS ENQUÊTE OVER IMPACT CORONA

ACHTERGROND VAN HET ONDERZOEK

Looptijd: vrijdag 13 maart – donderdag 19 maart

Verspreiding: 1750 ondernemers uit ons eigen bestand zijn via mail benaderd. Daarnaast is de vragenlijst uitgezet via onze sociale mediakanalen en de website van MarketingOost.

Respons: totaal 334 bruikbare vragenlijsten. 214 ondernemers met een bedrijf met verblijf als hoofdactiviteit en 104 met dagrecreatie als hoofdactiviteit. Daarnaast zijn er nog 16 bedrijven die zich niet onder één van deze definities laten scharen.

RESULTATEN

Vraag 1: Wat is de hoofdactiviteit van uw onderneming?

Verblijfsaccommodaties	64%
Dagrecreatie	31%
Overig	5%

Onder verblijfsaccommodaties vallen onder andere: hotels, pensions, huisjesterreinen, kampeerterreinen, bed and breakfasts, groepsaccommodaties, en jachthavens. Onder dagrecreatie vallen onder andere: restaurants, cafés en andere type horeca, dagattracties, musea, theaters, bioscopen, indoor leisure als kartbanen en bowlingbanen, outdoor leisure zoals klimbossen en uitjes, retail en evenementen(locaties).

Vraag 2: Focus u zich op de zakelijke of leisure markt?

	Zakelijk	Leisure	Beide
Alle	2%	45%	53%
Verblijfsaccommodaties	2%	55%	43%
Dagrecreatie	1%	28%	71%

Vraag 3: Heeft het nieuwe corona virus impact gehad op uw bedrijf in de afgelopen week?

71% van alle verblijfsaccommodaties en 89% van alle dagrecreatieve ondernemers geeft aan geraakt te zijn door het corona virus in de afgelopen week.

	ja	nee	weet ik niet
Alle	77%	21%	2%
Verblijfsaccommodaties	71%	26%	3%
Dagrecreatie	89%	10%	1%

Vraag4 : Kunt u aangeven hoeveel procent (in omzet) van uw boekingen/reserveringen in de afgelopen week is geannuleerd?

Veel ondernemers worden hard geraakt. Niet geheel onverwacht is de het aantal dagrecreatieve ondernemers dat meer dan 50% van hun inkomsten heeft zien verdampen het grootst, maar ook een kwart van de verblijfsaccommodaties heeft te kampen met grote omzetverliezen.

	1-10%	11-20%	21-30%	31-40%	41-50%	>50%	Weet ik niet of niet van toepassing
Alle	16%	9%	5%	8%	9%	29%	23%
Verblijfsaccommodaties	21%	9%	4%	5%	10%	24%	28%
Dagrecreatie	6%	9%	8%	16%	7%	41%	14%

Vraag 5: Kunt u aangeven wat de waarde is van misgelopen inkomsten door het virus, exclusief toekomstige inkomstenderving?

Veel ondernemers vinden het lastig om in te schatten wat ze tot nu toe zijn misgelopen aan omzet. Van de ondernemers die hier wel een antwoord op kunnen, variëren de antwoorden zeer sterk. Gemiddeld hebben verblijfsaccommodaties tot nu toe zo'n 18.250 euro misgelopen, dagrecreatie 23.750 euro.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat een aantal verblijfsaccommodaties op dit moment nog niet open is. Zij gaan pas rond april open en hebben deze vraag niet kunnen beantwoorden.

Vraag 6: Kunt u aangeven hoeveel procent (in omzet) van de boekingen/reserveringen van de komende weken/maanden nu al worden geannuleerd?

We zien hier hetzelfde beeld als bij de vorige vraag, veel ondernemers verwachten dat hun omzet minimaal wordt gehalveerd de komende tijd.

	1-10%	11-20%	21-30%	31-40%	41-50%	>50%	Weet ik niet of niet van toepassing
Alle	13%	7%	9%	8%	7%	25%	31%
Verblijfsaccommodaties	17%	7%	8%	8%	8%	17%	35%
Dagrecreatie	5%	8%	11%	10%	7%	41%	19%

Vraag 7: Kunt u aangeven wat de waarde is van toekomstige inkomstenderving (door bijv. het annuleren van boekingen van de komende tijd of gebrek aan boekingen/bezoekers)?

Ook bij toekomstige inkomstenderving zien we weer grote verschillen tussen ondernemers. Bij de verblijfsaccommodaties ligt het gemiddelde op 50.000 euro. Vanzelfsprekend hebben grote hotels een groter omzetverlies dan kleine B&B's. De getallen lopen dan ook uiteen van een paar honderd euro tot meer dan een half miljoen euro aan omzet. Een ondernemer geeft aan al 80% van de hotelomzet te verliezen, een ander duidt op 70-100 kamers, met een minimaal omzetverlies van 300.000 euro.

Voor dagrecreatie ondernemers ligt geschatte toekomstige inkomstenderving op 31.200 euro, met uitschieters naar 100.000 euro. Grote bedrijven, zoals musea en evenementenlocaties geven aan tussen de 20.000 en 40.000 euro aan omzet per week te verliezen.

Vraag 8: Voor welke periode krijgt u de meeste annuleringen of blijven boekingen/reserveringen uit?

Ondernemers hebben de afgelopen week te maken gekregen met annuleringen voor de pasen (34%) en voor hemelvaart (16%). Voor de zomervakantie is dit nog niet meteen zichtbaar. Echter weten we uit andere onderzoeken dat vakantie in Nederland vaak pas rond deze tijd wordt geboekt. We kunnen de komende weken pas uitsluitend geven wat het virus doet met uitgestelde boekingen voor de zomervakantie.

	Pasen	Hemelvaart	Pinksteren	Meivakantie	Zomervakantie
Alle	34%	16%	11%	15%	7%
Verblijfsaccommodaties	37%	18%	12%	19%	9%
Dagrecreatie	30%	14%	10%	10%	4%

Vraag 9: Welke impact ziet u in bezoekersaantallen naar herkomstland?

Ondernemers ontvangen vooral Nederlandse bezoekers, gemiddeld 81% van de bezoekers komt uit eigen land. Voor verblijfsaccommodaties komen er gemiddeld iets minder bezoekers uit eigen land (79%) ten opzichte van dagrecreatie (84%).

Gemiddeld ziet 60% van de ondernemers een afname in het aantal Nederlandse bezoekers, 17% zegt nog geen verandering te zien en 13% weet het niet of zijn op dit moment nog niet open, waardoor ze er nog niets over kunnen zeggen.

Vraag 10: Welke (voorzorgs)maatregelen treft u als werkgever tegen COVID-19?

Op dit moment wordt de dagrecreatiesector, waar musea, theaters, bioscopen en horeca onder vallen, hard getroffen door de maatregelen van de overheid. Dit zien we ook terug in de cijfers. Met name het sluiten van het bedrijf, het afstoten van personeel en het aanbieden van onbetaald verlof aan personeel scoort voor de dagrecreatie hoger dan voor de verblijfsrecreatie.

Ook hier in zichtbaar dat nog een flink aantal van de verblijfsaccommodaties, zoals kampeerterreinen, zijn gesloten tot april.

	Beschikbaar stellen van handdesinfectie-middelen	Frequenter uitvoeren van schoonmaak en/of desinfectie	Adviseren van medewerkers over bestaande maatregelen vanuit bijv. het RIVM	Toestaan/stimuleren om thuis te werken	Beschikbaar stellen van mondmaskers	Stoppen van buitenlandse leveringen	Aanschaffen van producten via lokale aanbieders	Proactief annuleren van reserveringen/boekingen	Sluiten van het bedrijf/organisatie	Afstoten van personeel	Aanbieden van onbetaald verlof aan personeel	Geen specifieke acties
Alle	62%	63%	43%	12%	4%	0%	4%	9%	11%	14%	14%	13%
Verblijfsaccommodaties	68%	65%	38%	6%	4%	0%	5%	5%	5%	12%	11%	15%
Dagrecreatie	51%	62%	51%	21%	2%	0%	2%	17%	24%	21%	23%	7%

Anders namelijk:

- Werktijdverkorting wordt veelvuldig genoemd door ondernemers
- Contactloos betalen en inchecken
- Een aantal ondernemers dat geen antwoord op de vraag kon geven heeft geen personeel in dienst

Vraag 11: Op een schaal van 1 tot 10, kunt u aangeven hoe goed u weet hoe te reageren op deze situatie?

Ondernemers weten matig tot voldoende hoe ze op de situatie moeten reageren. 33% van de ondernemers in de verblijfsaccommodaties geeft aan dat zij onvoldoende weten hoe ze op deze situatie moeten reageren. Ditzelfde geldt voor 37% van de ondernemers in de dagrecreatie.

Alle	6,1
Verblijfsaccommodaties	6,3
Dagrecreatie	5,5

Vraag 12: Welke hulp krijgt u op dit moment?

Ondernemers winnen over het algemeen meest advies in over (voorzorgs)maatregelen (35%). Het advies dat wordt ingewonnen door ondernemers in de verblijfssector en dagrecreatiesector is voor alle aspecten nagenoeg gelijk.

	Advies over hoe te communiceren richting bezoekers	Advies over welke voorzorgsmaatregelen er genomen kunnen worden	Financiële ondersteuning om cashflow en continuïteit te waarborgen	Financiële ondersteuning voor bedrijfsherstel	Onderzoek en voorspellingen, zodat er voorzorgsmaatregelen genomen kunnen worden	Best practices om te leren hoe andere bedrijven hier mee om gaan	Advies van experts en strategische ondersteuning	Praktische tips en tricks om de impact zo klein mogelijk te houden
Alle	29%	35%	5%	2%	7%	6%	8%	31%
Verblijfsaccommodaties	29%	39%	3%	1%	7%	3%	7%	29%
Dagrecreatie	23%	23%	9%	4%	6%	10%	10%	32%

Vraag 13: Bij welke instanties wint u informatie en advies in over (eventuele) ondersteuning?

De meeste ondernemers winnen advies in bij de overheid (61%). Daarnaast is een verschil zichtbaar tussen dag- en verblijfsrecreatie voor wat betreft MKB Nederland als bron, deze wordt door dagrecreatieve ondernemers meer gebruikt (respectievelijk 20% t.o.v. 7%). Wat opvalt is dat gemiddeld 16% van de ondernemers zegt bij geen enkele instantie informatie in te winnen.

	Rijksoverheid incl. RIVM	MKB Nederland	Brancheorganisaties, zoals HISWA-RECRON of KHN	VNO-NCW	Geen
Alle	61%	12%	45%	2%	16%
Verblijfsaccommodaties	60%	7%	49%	2%	18%
Dagrecreatie	63%	20%	44%	1%	11%

Aanvullende opmerkingen

Tot slot is ondernemers nog gevraagd of ze aanvullende opmerkingen hadden. Opmerkingen die veel gemaakt worden zijn:

- Wij zijn een klein bedrijf of ZZPer's, vergeet ons niet. We weten niet zelf de weg naar de juiste instanties te vinden en hebben daar hulp bij nodig. Hoe kan de overheid ons tegemoet komen?
- Vragen over landelijk beleid rondom annuleringen en tegemoetkoming richting zowel gasten als ondernemers